Η ανοιξιάτικη βροντή πάνω από την Ινδία

Όταν η Ινδία απέκτησε ανεξαρτησία το 1947, ήταν μια κοινωνία που χαρακτηριζόταν από ένα πλήθος ανισοτήτων και ιστορικών ιδιαιτεροτήτων. Ο φεουδαλισμός ήταν διαδεδομένος και υπήρχαν ανισότητες μεταξύ καστών, περιοχών, τάξεων, φυλών κλπ. Την εποχή της αποικιοκρατίας, με τον δρακόντειο Νόμο του 1871 περί Εγκληματικών Φυλών, 200 περίπου κοινότητες σε ολόκληρη την Ινδία χαρακτηρίστηκαν ως«εγκληματικές» φυλές, «εθισμένες στη συστηματική διάπραξη αδικημάτων για τα οποία δεν μπορούν να αφεθούν ελεύθερες με καταβολή εγγύησης». Οι διακρίσεις όμως διαιωνίστηκαν και μετά την Ινδική ανεξαρτησία με τον Νόμο για τους Συνήθεις Παραβάτες, ο οποίος άλλαξε τον χαρακτηρισμό από«εγκληματικές» σε «αποχαρακτηρισμένες» φυλές, αλλά κατά τα άλλα έκανε ελάχιστα για να διορθώσει τη θεσμοθετημένη στόχευση που υφίσταντο αυτές οι κοινότητες από αστυνομικούς και άλλες ομάδες.

Στον Νότο, στην Κεράλα και στη Ταμίλ Ναντού, αναδασμοί γης είχαν γρήγορα θεσπιστεί και με περισσότερα κοινωνικά προγράμματα ο πόνος των χαμηλότερων κοινωνικοοικονομικών στρωμάτων είχε σε ένα βαθμό αμβλυνθεί. Ωστόσο, σε περιοχές όπως στη Βεγγάλη οι μεταρρυθμίσεις άργησαν να πραγματοποιηθούν. Σε τέτοιες συνθήκες οι καταπιεσμένοι επιλέγουν τις ατραπούς του αγώνα. Ο κομμουνισμός στην Ινδία υπήρχε ως κοινωνική και πολιτική ιδεολογία καθώς και ως πολιτικό κίνημα ήδη από τη δεκαετία του 1920. Στα πρώτα χρόνια της, η κομμουνιστική ιδεολογία καταπνίγηκε σκληρά μέσω νομικών απαγορεύσεων και ποινικών διώξεων. Τελικά, τα κομμουνιστικά κινήματα εντάχθηκαν στην εθνική κομματική πολιτική σκηνή. Η δημιουργία του Κομμουνιστικού Κόμματος Ινδίας (ΚΚΙ) το 1925 εδραίωσε την παρουσία της κομμουνιστικής ιδεολογίας στη χώρα.

Εκτός από συγκρούσεις σε εθνοτικό επίπεδο στην διαφιλονικούμενη περιοχή της Τζαμού και Κασμίρ με την Κίνα και το Πακιστάν, και σε θρησκευτικό επίπεδο στο Παντζάμπ με την ομάδα των Σιχ, υπάρχει και ένα τρίτο αμιγώς ταξικό επίπεδο στην ενδοχώρα της «μεγαλύτερης Δημοκρατίας του κόσμου». Το τελευταίο επίπεδο έχει βέβαια μακρά ιστορία. Όλη η ιστορία της Βρετανικής Ινδίας είναι κατάμεστη από αγροτικές εξεγέρσεις εναντίον των ιμπεριαλιστών γαιοκτημόνων. Σύμφωνα με τον Gupta (2007), τουλάχιστον 110 βίαιες αγροτικές εξεγέρσεις έλαβαν χώρα μεταξύ 1783 και 1900, οι οποίες, αν και ατελέσφορες, φύτεψαν το σπόρο για μελλοντικά προλεταριακά μαζικά κινήματα εναντίον της καθεστηκυίας τάξης. Το φοιτητικό κίνημα, απογοητευμένο από τη Γκαντική Σατιαγκράχα αποτέλεσε παράγοντα ανάπτυξης του κομμουνιστικού κινήματος. Στα μέσα του 20ού αιώνα, υψίστης σημασίας ρόλο διαδραμάτισε η εξέγερση της Τελανγκάνα του 1946-51, που ήταν κομμουνιστική εξέγερση της αγροτιάς εναντίον του πριγκιπικού κράτους του Χαϊντεραμπάντ και η

οποία αποτέλεσε πρόδρομο του ναξαλισμού.

Ναξαλισμός και καταστολή

Ο όρος ναξαλισμός χρησιμοποιείται για να περιγράψει διάφορες μαοϊκές, αντάρτικες αυτονομιστικές ομάδες οι οποίες δραστηριοποιούνται σε ποικίλες περιοχές της Ινδίας, κυρίως σε αυτές όπου υπάρχει μεγάλη δασική κάλυψη. Ο πρώην πρωθυπουργός Μανμοχάν Σινγκ τους έχει χαρακτηρίσει ως «την μεγαλύτερη πρόκληση για την εγχώρια ασφάλεια». Ο όρος προέρχεται από ένα χωριό ονόματι Ναξαλμπάρι που βρίσκεται στη Δυτική Βεγγάλη (στην υποδιαίρεση Σιλιγκούρι της περιοχής Νταρτζιλίνγκ), όπου μια βίαιη αγροτική εξέγερση οργανώθηκε το 1967 υπό την ηγεσία τριών ανθρώπων: των Κανού Σανγιάλ, Τσάρου Ματζουμντάρ και Τζάνγκαλ Σάνθαλ, οι οποίοι έπειτα ίδρυσαν το Κομμουνιστικό Κόμμα Ινδίας (Μαρξιστικό-Λενινιστικό) (ΚΚΙ (ΜΛ)) το 1969. Αν και η εξέγερση κατεστάλη, έγινε το επίκεντρο πολλών αυτονομιστικών κινημάτων υπό την ηγεσία των κομμουνιστών που ξεπήδησαν σε απομακρυσμένες, συνήθως φυλετικές περιοχές στην Ινδία. Αποτέλεσε έτσι μια «ανοιξιάτικη βροντή πάνω από την Ινδία», σύμφωνα με το *People's Daily* της Κίνας.

Σε αυτή τη χρονική περίοδο έγινε και ο αναπόφευκτος σεχταρισμός υπάρχει στην Αριστερά σε όλη την υδρόγειο. Εν προκειμένω, οι κομμουνιστές διασπάστηκαν στο Κομμουνιστικό Κόμμα Ινδίας (ΚΚΙ) και το Κομμουνιστικό Κόμμα Ινδίας (Μαρξιστικό) (ΚΚΜ). Ο τίτλος ήταν παραπλανητικός, αφού κανένα από τα δύο κόμματα δεν είχε απαρνηθεί το μαρξισμό. Σήμαινε απλώς ότι το ένα συνέχιζε να παίρνει εντολές από τη Μόσχα, ενώ το άλλο να υπακούει στο Πεκίνο. Το ΚΚΙ υπερασπίστηκε την ενέργεια των Σοβιετικών να συντρίψουν την Πράγα το 1968, όπως έκανε το ΚΚΜ για τη σφαγή στην πλατεία Τιεν Αν Μεν το 1989.

Είναι, όμως, γνωστό ότι για τους ανίσχυρους ισχύει το κράτος του νόμου και για τους ισχυρούς ισχύει το δίκαιο του ισχυρότερου. Έτσι, τον Ιούλιο του 1971, η Ίντιρα Γκάντι εκμεταλλεύτηκε την εξουσία του Προέδρου (President's rule) για να κινητοποιήσει τον Ινδικό Στρατό κατά των Ναξαλιτών και ξεκίνησε μια κολοσσιαία συντονισμένη επιχείρηση αντεξέγερσης στρατού και αστυνομίας, που ονομάστηκε «Επιχείρηση Στιπλ» (Operation Steeplechase), σκοτώνοντας εκατοντάδες Ναξαλίτες και φυλακίζοντας πάνω από 20.000 υπόπτους και στελέχη, συμπεριλαμβανομένων των ανώτερων ηγετών. Επιπρόσθετα, η κυβέρνηση της Άντρα Πραντές σχημάτισε ειδική ομάδα καταπολέμησης της εξέγερσης ονόματι «Greyhounds». Το κράτος το 2009 ξεκίνησε την επιχείρηση Πράσινο Κυνήγι -ήτοι, την ολοκληρωτική επίθεση από παραστρατιωτικές και κρατικές δυνάμεις εναντίον των Ναξαλιτών στις περιοχές του Κόκκινου Διαδρόμου (στα ανατολικά, κεντρικά και νότια τμήματα της Ινδίας, όπου οι μαοϊστές έχουν ισχυρή παρουσία).

Ο Δυτικός και Ινδικός μηχανισμός προπαγάνδας θέλουν να παρουσιάσουν τους Ναξαλίτες ως στυγνούς τρομοκράτες. Είναι γνωστό βέβαια και από το Παλαιστινιακό και από το Κουρδικό ζήτημα, ότι πολλές φορές η αστική τάξη χρησιμοποιεί την προαναφερθείσα ταμπέλα κατά το δοκούν για να καταστείλει τα δικαιώματα των αντιπάλων της. Η κατάσταση ωστόσο είναι πολυσύνθετη. Οι Ναξαλίτες εκφράζουν τους πιο καταπιεσμένους ανθρώπους στην Ινδία, αυτούς που συχνά μένουν

ανέγγιχτοι από την ανάπτυξη της Ινδίας. Σε ορισμένα μέρη όπως η Δυτική Βεγγάλη, τα κινήματα των Ναξαλιτών συνετέλεσαν στις μεταρρυθμίσεις γης και στην ίδρυση αγροτικών κομμούνων. Οι Ναξαλίτες όταν παίρνουν τον έλεγχο νέας γης δίνουν αμέσως χωράφια καλλιέργειας στους Νταλίτ, τους πιο φτωχούς και περιθωριοποιημένους Ινδούς. Από την άλλη, αδιαμφισβήτητα, έχουν υπάρξει και μοχθηρές και βάναυσες πρακτικές.

Ταξικός αγώνας απέναντι στον φασισμό

Σε διεθνές επίπεδο, όπως και στην Ινδία, καθώς η οικονομική και πολιτική κρίση εντείνεται, παρατηρείται μια αύξηση της επιρροής της ακροδεξιάς και των φασιστικών ιδεολογιών. Ο βραχμανικός ινδουιστικός φασισμός έχει φτάσει στο αποκορύφωμά του και έχει καταστεί μεγάλος κίνδυνος για τους καταπιεσμένους της χώρας. Προς επίρρωση του προαναφερθέντος ήρθε η επανεκλογή του Ναρέντρα Μόντι - ο οποίος εκπροσωπεί ένα συνονθύλευμα ακραίου κέντρου και άκρας δεξιάς, που έχει ήδη καταφέρει σημαντικά πλήγματα στη δημοκρατική ζωή της Ινδίας και έχει καταδικάσει τη συντριπτική πλειοψηφία των Ινδών στη δυστυχία και στην πείνα. Η επιχείρηση Samadhan-Prahar είναι η νέα πρωτοβουλία της ινδικής κυβέρνησης για την καταπολέμηση της μαοϊκής εξέγερσης στους φυλετικούς θύλακες της χώρας. Μεγάλης κλίμακας στρατιωτικοποίηση βρίσκεται σε εξέλιξη στην Κεντρική και Ανατολική Ινδία κάτω από αυτή τη νέα επιθετική πολιτική που θέλει να ξεριζώσει τους μαοϊκούς και το Μαοϊκό Κόμμα.

Σε ένα αστικοδημοκρατικό πλαίσιο σκέψεις για βίαιη επανάσταση δε βρίσκουν υλικό υπόβαθρο. Ο Κάρλ Μαρξ σε ομιλία που είχε εκφωνήσει το 1872 στο Άμστερνταμ, στο πλαίσιο της Διεθνούς Ένωσης Εργαζομένων, υποστήριξε πως στην Αμερική και στην Αγγλία (που αποτελούσαν τα πιο φιλελεύθερα κράτη της εποχής του) «οι εργάτες μπορούν να πετύχουν το σκοπό τους με ειρηνικά μέσα». Εξάλλου, η Ινδία όπως και η ευρύτερη Ασία, αλλά και η Αφρική και η Καραϊβική απαλλάχθηκαν από τη βρετανική αποικιακή κηδεμονία με ταχεία και γενικά μη βίαιη μεταβίβαση της εξουσίας. Στον σημερινό νεοφιλελευθερισμό, -που όπως έχει σωστά τονίσει ο Νόαμ Τσόμσκι δεν είναι ούτε νέος ούτε φιλελεύθερος-, η κοινωνία μπορεί να μετατραπεί «σε ένα σάκο με πατάτες» όπως είχε γράψει ο Μαρξ. Η νίκη των Ινδών αγροτών ωστόσο, οι οποίοι επί έναν χρόνο διαδήλωναν κατά της αγροτικής μεταρρύθμισης που είχε εξαγγείλει ο Μόντι έφερε έναν αέρα αισιοδοξίας. Μόνο τέτοιες αντίρροπες δυνάμεις μπορούν να υπονομεύσουν το νεοφιλελεύθερο status quo. Εξάλλου, όπως γράφει ο Τσόμσκι: «όσοι δεν είναι πρόθυμοι ν’ αναλάβουν τους προδιαγεγραμμένους ρόλους, δεν έχουν παρά ένα δρόμο: να αμφισβητούν και ν΄αποκαλύπτουν την παράνομη εξουσία και να συνεργάζονται με άλλους για να την υπονομεύσουν, διευρύνοντας τους ορίζοντες της ελευθερίας και της δικαιοσύνης».

*Ο **Δημήτρης Καψής** σπουδάζει Πολιτική Επιστήμη και Δημόσια Διοίκηση στο ΕΚΠΑ.